

Eakad ja vähk

Jana Jaal – Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts

Pahaloomulised kasvaja on südame- ja veresoonehaiguste kõrval saanud üheks peamiseks haigestumuse ja suremuse põhjuseks kogu maailmas. Vähktove esinemissageduse suurenemine on seotud rahvastiku vananemisega, sest enamik patsientidest, kellel pahaloomuline kasvaja avastatakse, on vanemad kui 65 eluaastat.

Igal aastal diagnoositakse Eestis ligikaudu 8000 uut pahaloomulise kasvaja esmasjuhtu, millest peaaegu pool (48%) diagnoositakse 70aastastel ja vanematel. Samas on mitmed populatsioonipõhised uuringud näidanud, et võrreldes noorte ja keskealiste vähihaigetega on eakate vähielulemus oluliselt lühem.

Eakate vähihaigete käsitluses on lühema elulemuse tõttu üles kerkinud mitmeid probleeme. Vaatamata sagedasele vähki haigestumisele on paljudes uuringutes viiteid sellele, et eakad vähihaiged on sageli alaravitid. Samuti on näidatud, et vähktõbi ning selle ravi põhjustavad eakatel vähihaigetel rohkem soovimatuid kõrvaltoimeid ning üheks komplikatsioonide tekkeriski suurendavaks teguriks on patsiendil esinevad kaasuvad haigused. Hinnanguliselt esineb 70aastastel ja vanematel pahaloomulise kasvajaga haigetel keskmiselt 3 kaasuvat haigust, mille tõttu tarvitatakse ligikaudu 9 ravimit, mis omakorda toob esile ka väga olulised ravimite koostoimete küsimused.

Kuigi vanemaerialistel esineb rohkem pahaloomulisi kasvajaid, ei ole eakad kliinilistes uuringutes sageli piisaval

määral esindatud, sest enamasti on ravimiuuringutes seatud piirangud osalevate patsientide üldseisundile ja vanusele, sealhulgas ka vanuse ülempiirile. Viimase tõttu ei ole eakate vähiravi kohta tõendus põhiseid ravijuhendeid ning paljuski jääb konkreetse patsiendi raviskeem vaid raviarsti otsustada.

Eestis pole vastavale temaatikale süsteemselt tähelepanu pööratud. Sellegipoolest on eakate vähihaigete adekvaatne käsitlus äärmiselt oluline, sest vaatamata kõrgele eale võib tänapäeval eaka inimese eeldatav eluiga kesta veel pikki aastaid. Ka eakate puhul peab kasvavavastase ravi eesmärk olema täielik tervistumine ja võimalikult parem elukvaliteet inimesele allesjäänud eluaastate jooksul.

Eakate vähihaigete käsitluse parandamiseks tuleb alustada olukorra kirjeldamisest. Selles on taas kord initsiatiivi võtnud Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts (EKOS) ning analüüsinud 70aastaste ja vanemate Eesti eakate pahaloomulistesse kasvajatesse haigestumust 32 aasta jooksul (1980–2012). Samuti on dr Kaire Innos ja kaastöötajad analüüsinud Eesti eakate vähihaigete elulemust. Käesoleva Eesti Arsti erinumbri „Eakad ja vähk“ artiklid kirjeldavadki saadud tulemusi ning lisaks sisaldab erinumber artikleid muudel eakaid vähihaiged puudutavatel väga olulistel teemadel.

Täna kõiki toetajaid, kelle abiga on erinumber „Eakad ja vähk“ võimalikuks osutunud.

Jana Jaal